

KRACHTIG KLIMAATBELEID

**KLIMAATBEGROTING
2016 – 2020**

GROENLINKS

DE KRACHTEN BUNDELEN VOOR EEN KRACHTIG KLIMAATBELEID

Deze begroting gaat niet, zoals gebruikelijk, over miljarden euro's, maar over megatonnen CO₂. Ze gaat ook niet over het komende jaar, en eigenlijk nauwelijks over de periode tot 2020. Deze klimaatbegroting wil niets meer of minder dan de toekomst van ons en onze kinderen veiligstellen. Daarmee is het de meest ambitieuze begroting ooit.

GroenLinks legt zich niet neer bij de gedachte dat klimaatverandering op een 'point of no return' is beland. Dat punt is nog niet bereikt, maar we moeten nu wel in actie komen. We klampen ons niet vast aan de gedachte dat de komende generatie vast wel iets slims bedenkt waardoor rampscenario's worden voorkomen. Rampen die zelfs de meest doorgewinterde klimaatscepticus niet langer kan ontkennen.

De wereldschaal van de problematiek ontslaat een klein en rijk land niet van zijn

eigen verantwoordelijkheid. Want waarom zouden we wachten met handelen wanneer de alternatieven gewoon voorhanden zijn? Denemarken haalt op sommige dagen 100% van de elektriciteit van windmolens. In Duitsland ligt op elk dak dat je ziet een zonnepaneel. In Noorwegen is elektrisch rijden populair vanwege creatieve maatregelen.

De tijd dringt.

We zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering voelt, en de laatste die er iets aan kan doen. Het kabinet van VVD en PvdA koerst af op een beperking van 16% of 17% CO₂-uitstoot in 2020. Veel te weinig.

De rechter heeft op 24 juni 2015 bepaald dat Nederland de gevaarlijke uitstoot van broeikasgassen in 2020 met minstens 25% moet verminderen ten opzichte van 1990.

Anders brengt het regeringsbeleid ons land in gevaar. GroenLinks laat in deze klimaatbegroting zien hoe we ruim 25% CO2-uitstoot kunnen besparen.

De gekozen maatregelen zijn slechts een selectie van de vele mogelijkheden om CO2 terug te dringen. We staan open voor alternatieven en zoeken natuurlijk breed politiek draagvlak. We nodigen andere politieke partijen uit ons voorbeeld te volgen en ook te komen met een klimaatbegroting. Gezien de enorme uitdaging die voor ons ligt, is het te beperkt om enkel over begrotingen in euro's te praten.

Laten we de handen ineen slaan en kijken waar we elkaar kunnen vinden om deze belangrijke klimaatuitdaging samen aan te gaan. Een goed klimaat is immers geen kwestie van 'links' of 'rechts'. Het is in het belang van ons allen.

Jesse Klaver

Keuzes op hoofdlijnen

In 2020 moeten we minstens 15 megaton CO2 extra besparen. Om dit te bereiken zet GroenLinks in op de overgang naar schone energie en op energiebesparing.¹

Huishoudens en bedrijven die samen schone energie opwekken voor eigen gebruik, betalen voortaan geen energiebelasting. Er komt een einde aan de smerigste energiebron: kolenstroom. De kolenbelasting houden we in stand en zullen we in latere jaren nog ophogen. Daardoor zullen de kolencentrales binnen enkele jaren zullen sluiten. We pompen veel minder gas op uit Groningen om aardbevingsrisico's te beperken, namelijk

23 miljard m³. Ook voor de overgang naar schone energie is het belangrijk dat we minder afhankelijk worden van gas. We stimuleren schone alternatieven zoals zonneboilers en aardwarmte.

Energiebesparing stimuleren we doordat huishoudens die hun woning verduurzamen, hun investering tot 10.000 euro van de belasting mogen aftrekken. Woningbouwcorporaties die investeren in de verduurzaming van hun woningbestand krijgen een forse korting op de verhuurdersheffing. Ook de zware industrie wordt gesubsidieerd om minder energie te verspillen.

Tabel: CO2-besparing in megaton in 2020

	Sector	Besparing	Belangrijkste maatregelen	2016	2017
1	Energie	10	Kolenbelasting voor kolencentrales	X	
			Vermindering gaswinning in Groningen	X	
2	Transport	4	1e fase uitstootbelasting vrachtwagens	X	
			2e fase uitstootbelasting en kilometerheffing		X
3	Industrie	2,5	Energiebesparing door verhoging energiebelasting	X	
			Stimulering energiebesparing	X	
4	Huishoudens	1	Verduurzamen energievoorziening woningen	X	
			Geen energiebelasting voor zelf opgewekte schone energie	X	
5	Landbouw	1	Verkleining veestapel en verplichte mestvergisting		X
6	Diensten	0,5	Verduurzaming energievoorziening bedrijven	X	
Totaal		19			

UITGEBREIDE TOELICHTING MAATREGELEN PER SECTOR

Energie

Schone energie moet een impuls krijgen. Nederland krijgt de productie van wind- en zonne-energie maar niet van de grond, in tegenstelling tot landen als Duitsland en Denemarken. Daarom zou er geen belasting geheven moeten worden op zelf en samen opgewekte schone energie.

Deze vrijstelling geldt voor alle elektriciteit die particulieren en bedrijven met behulp van wind en zon in eigen beheer of via een coöperatie in Nederland opwekken. Deze vrijstelling is verbonden aan de belasting over het eigen elektriciteitsverbruik van de betrokken particulieren en bedrijven. De vrijstelling wordt geleidelijk afgeschaft nadat 20% van de Nederlandse energie duurzaam wordt opgewekt.

Kolencentrales

Elektriciteitscentrales op steenkool zijn de grootste vervuilers van Nederland. Om aan de 25% doelstelling te voldoen moeten deze kolencentrales aangepakt worden.

Het kabinet heeft in het Energieakkoord beloofd deze centrales vanaf 2016 vrij te stellen van de kolenbelasting. GroenLinks wil dit terugdraaien en wil deze kolenbelasting in latere jaren nog ophogen. Hierdoor zullen voor 2020 alle kolencentrales gesloten zijn. Sluiting van alle kolencentrales levert 20 tot 25 megaton CO₂-reductie op.

De weggevallen elektriciteitsproductie kan goed opgevangen worden. Een flink deel hiervan wordt opgevangen door nieuw te bouwen windmolens op zee en op land. Deze windmolens zijn al gepland volgens het Energieakkoord. Dankzij de belastingvrijstelling voor zon en wind zal dit aandeel nog groeien. Elektriciteitscentrales op gas kunnen de rest opvangen. Omdat steenkool zo goedkoop is, staan deze minder vervuilende elektriciteitscentrales nu stil. Deze centrales zijn efficiënt en kunnen met een beperkte hoeveelheid gas uit Noorse, Britse en Nederlandse gasvelden op de Noordzee genoeg stroom produceren.

Hiervoor is jaarlijks ongeveer 3 à 4 miljard m³ gas extra nodig. Ter vergelijking: dit is 6% van al het gas dat Nederland nu exporteert. Per saldo levert de sluiting van de kolencentrales een beperking van meer dan tien megaton op.

Zonder concurrentie van goedkope kolenstroom is er minder subsidie nodig om schone energie rendabel te maken. Daardoor zal het aandeel schone energie sneller stijgen zonder dat er meer geld aan hoeft te worden besteed. Ook is er geen subsidie nodig om gas op zee (buiten natuurgebieden) op te pompen zonder concurrentie van steenkool.

Groningen-gas

Daarnaast wil GroenLinks veel minder Groningen-gas oppompen. Dit Groningen-gas wordt vooral gebruikt voor de industrie en tuinbouw en de verwarming van huizen. Groningen-gas wordt niet gebruikt in elektriciteitscentrales. Door stevig aan de slag te gaan met isoleren, besparen en schone warmtebronnen kan de vraag naar Groningen-gas snel naar beneden. Energiecentrales en

fabrieken gaan vanaf 2017 betalen als ze de “restwarmte” van hun processen in de sloot dumpen. Ze zouden dit nuttig moeten gebruiken. Bijvoorbeeld om bedrijven en huizen te verwarmen. Daarmee brengt GroenLinks de gaswinning naar een niveau waarop er echt minder kans op aardbevingen is.

Het helpt natuurlijk niet dat de belasting op het verbruik van gas veel lager is dan de belasting op het verbruik van stroom. Gemeten naar CO₂-uitstoot is dit ongeveer de helft. Hiermee stimuleert de energiebelasting het gasverbruik. GroenLinks wil hier mee ophouden. Elektriciteit biedt veel meer mogelijkheden tot verduurzaming. In 2016 wordt de belasting verhoogd voor het verbruik hoger dan dat van een normaal huishouden.

Maatregelen in 2016:2

1. Geen energiebelasting voor zelf opgewekte schone energie (GL_026)
2. Afschaffing vrijstelling kolenbelasting voor kolencentrales (GL_020)
3. Vermindering gaswinning in Groningen (GL_012)

4. Verhoging energiebelasting op gas
(GL_019)

Opbrengst in 2020: 10 megaton

Transport

Nederland is in beweging en stoot daarbij veel CO₂ uit. Het wegverkeer kan veel schoner door het slimmer te belasten. GroenLinks wil de huidige wegenbelasting vervangen door een kilometerheffing. De kilometerheffing is eerlijker dan de huidige wegenbelasting. De wegenbelasting is immers een vast bedrag per jaar. De kilometerheffing betekent: wie meer rijdt, betaalt ook meer. GroenLinks wil dat de kosten per kilometer afhankelijk zijn van tijd, plaats en hoe vervuilend de auto is. Wie op drukke plekken of momenten rijdt, of in een vieze auto, betaalt een hoger tarief. In dunbevolkte gebieden geldt een lager tarief. GroenLinks vindt het belangrijk dat bij de invoering van de kilometerheffing de privacy gewaarborgd blijft; de kastjes met informatie over de gereisde kilometers mogen niet toegankelijk zijn voor politie en justitie.

Hiermee samenhangend is de milieuafhankelijke uitstootbelasting voor vrachtwagens (MAUT). Vrachtwagens betalen meer om de milieuschade te compenseren. Ook hier geldt: hoe vuiler de vrachtwagen, hoe hoger de heffing. Deze maatregelen worden wat GroenLinks betreft per 1 januari 2017 ingevoerd.

GroenLinks wil het liefst een einde maken aan het belastingvrij tanken voor vliegtuigen. Vliegtuigen zijn in Europa goed voor 3% van alle uitstoot en die uitstoot groeit stevig. Als er niets gebeurt, zal de uitstoot in de toekomst drie tot zeven keer zo hoog zijn. Maar vliegmaatschappijen betalen niet mee aan de schade die zij veroorzaken aan het klimaat. Dit is oneerlijke concurrentie ten opzichte van de trein, die wel gewoon belasting betaalt over de stroom die ze verbruikt. Dat moet anders. GroenLinks voert daarom een vliegtaks in op passagiers- en vrachtluchten.

Maatregelen in 2016:

1. Uitstootbelasting vrachtwagens (MAUT 1e fase) (GL_017)

Opbrengst in 2020: 4 megaton

Industrie

Grootverbruikers in de industrie betalen tweehonderd keer zo weinig belasting over hun stroom als huishoudens. Vandaar dat de grote vervuilers minder geprikkeld worden om zuiniger met energie om te gaan. GroenLinks gaat de energiebelasting voor stroom en voor gas verhogen voor de grootste verbruikers.

De goedkoopste manieren om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, vind je in de industrie. Daarvoor moet de overheid investeringen in energie-efficiëntie afdwingen én stimuleren. Er bestaat een wettelijke plicht om besparingsmaatregelen te nemen die binnen vijf jaar terugverdiend worden in de Wet Milieubeheer. Maar hierop wordt niet gehandhaafd. De zware industrie beperkt zich tot maatregelen die al binnen twee jaar zijn terugverdiend.

Naast betere handhaving en een verhoging van de energiebelasting, wil GroenLinks besparing ook stimuleren. Er komt een stimuleringsregeling voor energiebesparing in de industrie in de vorm van een fonds voor goedkope leningen en een subsidie voor de beste besparing. Deze maatregelen worden gefinancierd met de opbrengst van de hogere energiebelasting. Voor de bestaande energie-investeringsaftrek (EIA) worden duurzaamheidseisen gesteld aan bedrijven. Ook het lozen van restwarmte door de industrie wordt in 2017 belast. De opbrengst wordt gebruikt voor het verminderen en beter benutten van restwarmte. Bijvoorbeeld voor het aanleggen van warmtenetten, die Groningen-gas kunnen vervangen.

Maatregelen in 2016:

1. Verhogen energiebelasting grootverbruikers (GL_018)
2. Stimuleringsregeling energiebesparing (GL_033)
3. Verhoging energiebelasting op gas (GL_019)

Opbrengst in 2020: 2,5 megaton

Huishoudens

GroenLinks wil de energievoorziening van woningen en andere gebouwen flink verduurzamen. Huishoudens krijgen de mogelijkheid om belastingvrij te investeren in energiebesparing. Investeringsbedragen zijn tot 10.000 euro aftrekbaar. GroenLinks verlaagt de verhuurdersheffing voor woningcoöperaties in ruil voor investeringen in verduurzaming van het sociale woningbestand. Bijvoorbeeld door isolatie of het aanleggen van zonnepanelen. Woningbouwcoöperaties die voldoende investeren in het energiezuiniger maken van huurwoningen worden helemaal vrijgesteld van de heffing. Deze maatregelen vergen een grote investering en leveren al in 2016 extra banen in de bouw op.

Een groot deel van het Groninger gas wordt gebruikt voor warmte in de gebouwde omgeving. GroenLinks wil dit gasverbruik sterk terugdringen en is van mening dat er technisch voldoende alternatieven zijn. Daarom verhoogt GroenLinks de energiebelasting op gas. Zelf opgewekte en samen opgewekte zon- en windenergie

wordt vrijgesteld van de energiebelasting.

Zie voor deze maatregelen ook de Energieparagraaf hierboven.

Maatregelen in 2016:

1. Energiebesparing woningen (GL_032)
2. Afschaffen verhuurdersheffing in ruil voor groene investeringsplicht (GL_006)
3. Geen energiebelasting voor zelf opgewekte schone energie (GL_026)
4. Verhoging energiebelasting op gas (GL_019)

Opbrengst in 2020: 1 megaton

Landbouw

Op dit moment houden we in Nederland 4 miljoen koeien, 12 miljoen varkens en 87 miljoen kippen voor de productie van vlees, zuivel en eieren. Al die dieren dragen stevig bij aan de uitstoot van broeikasgassen. Alleen de melkveehouderij stoot al 15 megaton uit.

GroenLinks wil de veestapel verkleinen.

Dit doen we door de hoeveelheid dieren die een boer mag houden in te perken.

Alleen dan kunnen de problemen rondom

het mestoverschot, dierziektes en de grootschalige productie van veevoer worden aangepakt. We moeten dieren weer gaan beschouwen als levende wezens in plaats van producten waar zo veel mogelijk aan moet worden verdiend. Zo helpen we de landbouw duurzamer en diervriendelijker te worden.

Dankzij de grote veestapel heeft Nederland een groot mestoverschot. De overtollige mest moet verplicht en zonder subsidie verwerkt worden in mestvergisters. Hiermee kan de uitstoot flink worden verminderd.

Opbrengst in 2020: 1 megaton

Diensten

In de dienstensector vallen kleine en grote bedrijven, die te maken krijgen met veel van de maatregelen die hierboven beschreven staan. Bedrijven kunnen ook belastingvrij zelf en samen schone energie opwekken. Grote bedrijven gaan tegelijkertijd meer betalen voor hun vuile energie door de verhoging van de energiebelasting.

Ook krijgen bedrijven te maken met de verhoging van de belasting op gas.

GroenLinks wil ook dat bedrijven sneller verduurzamen. Investeringsmomenten die binnen vijf jaar terugverdiend zijn, moeten genomen worden. Dit staat al in de Wet Milieubeheer, maar moet ook afgedwongen worden. Vanaf 2017 worden bedrijven bovendien verplicht om op het vervangingsmoment gebruik te maken van isolatie, warmtepompen en zonneboilers. Deze investeringen moeten binnen twintig jaar terugverdiend kunnen worden.

Maatregelen in 2016

1. Geen energiebelasting voor zelfopgewekte schone energie (GL_026)
2. Verhoging energiebelasting op gas (GL_019)
3. Verhogen energiebelasting grootverbruikers (GL_018)

Opbrengst in 2020: 0,5 megaton

GroenLinks

Postbus 8008

3503 RA Utrecht

www.groenlinks.nl

GROENLINKS